

Dr. Emerich Polák:

Doslov k článkům o tiskové novele.

(Ke stati univ. prof. Miříčky »Ještě slovo k tiskové novele s r. 1924, č. 12. P. O.«)

Má odpověď nedala panu profesoru k takovému při nejmenším neobvyklému způsobu psaní příčiny. Jen na tři věci musím reago-
vati:

Především, proč nepřipojoval jsem ve své odpovědi k jménu pana univ. profesora titulů. Myslím, že užíváním titulů ve vědeckých statích odbočujeme od praxe, která zavedena nyní téměř všeobecně ve vědecké literatuře a opírá se také o usnesení moravské Právnické Jednoty, že vědečtí spisovatelé mají ve vědeckých spisech býti citováni jen jménem, bez titulu.

Chtěl jsem učiniti dobře, bohužel, neznal jsem názorů pana profesora. Ostatně, myslím, že nelibost pana profesora nad vynecháním titulů pramení ještě z něčeho jiného, z údivu nad opov-
važlivostí praktika odpovědět, jako by roveň rovni, na úsudek uni-
versitního profesora, který pokládá za nesprávný. Nevím, budu-li, opustiv justiční službu, ještě psáti o trestním právu a naskytneli se mi kdy příležitost vysloviti odchýlný názor od mínění některého theoretika. Stane-li se to však, pak chci každému, kdo si toho žádá, i ve vědeckém spise dáti titulů třeba několik, z toho co mám za správné, však nezadám nikdy ničeho a budu svůj názor hájiti proti komukoliv, ovšem bez osobních nájezdů sesměšňování a urážek, jichž jsem se nedopustil také ani ve své odpovědi a bez přemáhání zdržím se jich i dnes.

Druhá poznámka in formali týká se výtky, že měl jsem míti (k vědecké stati!) povolení svého ministra. Odpovídám na to, že nikde jsem za justiční správu nemluvil (ani o své úřední hodnosti jsem se nezmínil) a mohl jsem skutečnost, že ministerstvo přibírá fakticky pravidelně k legislativním pracím theoretiky, konstatovati, i když jsem sám sekčním šéfem ministerstva spravedlnosti tak, jak tuto skutečnost může konstatovati každý jiný, komu jest známa. Popřítí ji nemohl ani pan profesor Dr. Miříčka. Není tedy třeba na mne volati pana ministra.

Proti popouzení theoretiků proti mně pro poslední odstavec mé odpovědi, poukazují konečně na to, že jsem vyličil ve třetím odstavci své stati mimořádně těžké poměry a krátkost doby, které nepřipustily, aby zákon byl po věcné stránce jinak upraven, než se stalo. Poslední odstavec mé odpovědi pak rozlišuje přesně práci theoretiků ve věci samé a práci na stylistické úpravě a nelze tomu odstavci v souvislosti s odstavcem třetím rozuměti jinak, než že z a d a n ý c h p o m ě r ů byl by přibráním theoretika mohl zákon získati jen po stylistické stránce, a to i jen tehdy, kdyby bylo bývalo na práci více času, na důkladné propracování po stránce theoretické a legistické pak, že času vůbec nebylo. Nikdy a nikde jsem neprohlásil theoretiky za dobré jen pro stylistickou úpravu zákonů. Pracoval jsem také s nimi a zejména i s panem profesorem Drem Miříčkou vždy v plné shodě a odmítám takovou insinuaci co nejrozhodněji. Že práce, která běře zřetel na všechny úvahy theoretické a na nejmenší detail nejen stylistický, nýbrž i mluvnický, trvá neobyčejně dlouho a nebyla při tak krátce terminovaném zákoně myslitelná, když museli jsme pracovati ve dne v noci, potvrdí každý, kdo se takových prací účastnil a postup jejich zná.

Tolik nemilým mi úvodem.

Ve věci samé replika mne uspokojuje. Dává mi v největší části za pravdu. Zejména konstatuji, že pan profesor Dr. Miříčka nehájí více svého názoru, že zákon měl býti pojmenován jinak, na př. zákon o urážkách tiskem, a že volbu titulu pokládá nyní již jen za věc osobního vkusu.

Vývody mé o potřebě sestaviti kmetský soud tak, aby do něho, protože soudí o urážkách na cti tiskem, byly přivedeny zkušenosti z nejrůznějších oborů životních, odborných, politických, publicistických a j., jsou v replice bohužel zcela zamlčeny. Myslím, že není k tomu mnoho třeba, abychom poznali, že při výběru ze seznamu služebního, který se sestavuje podle výsledku losování porotců, tyto záruky by naprosto nebyly dány. Pan autor také přechází přes to, co jsem uvedl pro to, že je poskytnuta možnost širšího výběru, jak a v čem se může osvědčovati činnost vyvolaných kmetů a že nemohou tu prostě rozhodovati čísla: dva proti dvěma. O tom, jak ti dva kmeti mohou své zkušenosti praktické uplatniti, není v replice ani slova. V tom je nedostatek repliky, neobírá se právě jádrem mých vývodů a drží se povrchu a výrazů, jež lze, byť i trochu násilně, jinak vykládati. Slova o informaci »ochotného« předsedy kmetského soudu nečtou se dobře ve stati, jejíž autor sám vyšel z justiční služby. Naši předsedové senátů mají, bohudíky, dosti porozumění pro podání objektivního posudku.

Že by na str. 3. kritiky pana profesora bylo obsaženo jen konstatování toho, že náležitosti předepsané pro úroveň laického elementu nesnesou přirovnání s náležitostmi požadovanými od přísedících státního soudu a že nešlo panu profesoru o žádnou výtku, bylo podle užitých slov rozhodně nejen mně, ale i jiným čtenářům hodně pochybné. Běru na vědomí, že pan autor připouští, že by výtka ta nebyla správná.

Stejně zjišťuji, že pan profesor nevidí nedostatku více v ustanovení, že do hlavního seznamu má být přijato tolik osob, aby kmet nezasedal zpravidla častěji než pětkrát do roka. V tom se shodujeme, že by bylo stačilo dáti to do prováděcího nařízení. Myslím, že pan autor proto připouští, že jsem měl pravdu ve svých vývodech o nemožnosti jeho výkladu, že by zákon byl chtěl říci, že kmet není povinen zasedati více než pětkrát do roka. Dovodil jsem nemožnost takového výkladu ze slůvka »zpravidla«. Citace kontextu i s tímto slůvkem nedokazuje ještě, že panu autoru význam tohoto slůvka i při doslovné citaci neušel.

O tom, že zcela něco jiného jest řízení pro urážky tiskem a řízení pro urážku jinou nebo pro delikt politický podle zákona na ochranu republiky, jest zbytečno příliš se šířiti. Čtenář, který chce rozuměti, porozuměl, proč zákonodárcové rozlišují a jinak posuzují význam řízení jednoho a řízení druhého a proč tvoří zvláštní právo pro urážky na cti tiskem, jak po stránce formální, tak i co do hmotného práva a proč konečně nelze hleděti jen k tíži trestného činu při stanovení záruk pro správné rozhodnutí. Pan profesor Dr. Miříčka nechce ničeho věděti o tom, že o míře svobody tisku rozhodující ohledy na stát mohou přivoditi různou výměru této svobody, jinou při urážkách na cti a jinou při trestních činech proti zákonu na ochranu republiky. Tázati se, proč při tiskových urážkách důkaz pravdy nebo odůvodněného přesvědčení o pravdivosti vyžaduje více a zkušenějších soudců než při urážkách jiných, znamená prostě přehlížeti význam tisku. Nedovedu si vůbec představit, jak lze popírati rozdíl mezi urážkou na cti tiskem a urážkou, kterou spáchala na př. jedna sousedka na druhé, se kterou se povadila z malicherné příčiny. Nemohu ovšem také pochopiti, jak lze z mého tvrzení, že v první řadě jde ne o trest a jeho výši, ale o ochranu cti a dobré jméno, dovozovati, že záruky správného posouzení důkazů mají pak býti stejné při všech urážkách na cti. Takového logického závěru bych činiti nemohl. Při zanedbání povinné péče u zločinů a přečinů politických, jde také o svobodné projevy mínění, avšak z toho, že stejná záruka řádného prozkoumání věci nepopřává se u těchto deliktů, nelze ještě dovozovati, že není toho třeba ani při urážkách tiskových.

Přání pana profesora, abych podal statistická data o výsledcích praktického použití zákona na př. o tom, že použití řízení platného pro sborové soudy I. stolice nezpůsobuje zavlékání procesů, nemohu dnes ještě vyhověti, protože podrobná statistika nebyla úředně vyžádána. Statistika ta potvrdí ale moje tvrzení bezpečně. Svědčí o tom již dnes výsledky zaznamenané denními listy.

Nazývá-li replika klasickými důvody uváděné proti výtce, proč přestupek tiskové nedbalosti nebyl svěřen samosoudci u sborového soudu a vyřízení odvolání z rozsudku samosoudcovského senátu kmetskému, poukazují proti tomu na to, že každý praktický právník ví, proč není v zákonodárství sledována myšlenka doporučená panem profesorem, dávat opravný prostředek z rozhodnutí samosoudce senátu téhož soudu a že jest v tom podstatný rozdíl, jestliže záruka bezpečného rozsuzování zjedná se pro všechny případy a nejen pro případy opravného prostředku. Každá záruka daná opravným prostředkům je prý omezena na případy, v nichž se opravného prostředku užije. Ano, ale právě proto musí býti zjednána také záruka i pro rozhodování v I. stolici pro ten případ, kdy opravného prostředku by užito nebylo.

Replika znovu se vrací k výtce, že zpráva ústavně právního výboru poslanecké sněmovny, počítá mezi ustanovení, kterými má se urychlit řízení, také ustanovení §§ 8. a 10. Replika dobře ví, že zpráva zde srovnává výsledek podle nové zákonné úpravy s výsledkem podle dřívějšího stavu, že jindy neměl odpovědný redaktor žádné lhůty pro jmenování autora a že to vedlo k uhýbání se právů, když obviněný teprve u hlavního přelíčení, třeba kolikátého, tvrdil, že článek nepsal on, nýbrž někdo jiný. Replika také ví, že přípravné řízení se táhlo stále nově nabízenými důkazy třeba po několik let a že nyní je provedena koncentrace podle § 10. Objektivní kritika by musela proto zníti jinak, musela by uznati, že ustanovení §§ 8. a 10. přispívá k urychlení řízení a že jest jen co litovati, že nemohli jsme jíti ještě dále.

Argument, že složení porotních soudů je také odlišné od složení soudu pravidelného a že přece jsou příslušné poroty také pro konkurující trestné činy, které by jinak náležely před sborové soudy I. stolice a před okresní soudy, mne nijak nepřesvědčil, protože o této atrakční moci porotních soudů je v zákoně zvláštní ustanovení v § 56. odst. 2. tr. ř. Z toho, že takového ustanovení o atrakční moci soudu kmetského není, lze souditi, že kmetský soud této atrakční moci nemá, protože jinak by to byl zákon výslovně vyjádřil, jako to učinil u soudů porotních. O nějakém povážlivém poklesku proti jednomu z nejdůležitějších pravidel umění zákonodárského lze proto stěžti mluvit.

Podle názoru pana autora měl by býti redaktor v případě § 5. beztrestným i tehdy, kdyby jmenoval původce nestihatelného, na př. takového, jenž zemřel a pod. Domnívám se, že Národní shromáždění nepřijalo vědomě takového ustanovení. Bylo by tím otevřelo vrátka všem možným výmluvám na nebožtíky a odpovědnost byla by se tím snížila.

Konstatuji, že pan profesor Miříčka nemluví více o zbytečnosti ustanovení § 12. a poukazuje již jen na to, že je to v rozporu s myšlenkou § 28. odst. 3., kdy zavedením trestního řízení proti kterékoli osobě odpovědné zastavuje se běh lhůty žalobní proti ostatním. Bylo vyloženo již dříve, proč k takovému ustanovení došlo a pan profesor jiných námitek proti tomu nepodal. Byla-li tu vylíčená nutnost, pak musely ustoupiti ohledy na zásadu všeobecnou. Je to prostě výjimka ze zásady dobře odůvodněna.

Pokud jde o § 27., míní pan autor repliky, že bylo upravití normu bez ohledu na výjimečné případy, že by odpovědný redaktor jednal bez dohody nebo proti vůli vydavatele. Myslím, že zákonodárcové ukázali tu nutný smysl pro novinářskou čest a že proto pamatovali i na tento případ a nemohli bráti ohled na to, zda-li se tím žalobní právo rozštěpí nebo nic. Právě na takových případech je viděti podstatný rozdíl nazírání ryze theoretického od pojmání věci právními praktiky a žurnalisty.

Zda-li může nebo nemůže býti odpovědný redaktor svého místa zbaven, je otázkou smlouvy a jeho osobní statečnosti.

Že by se nedal začátek rozšiřování tiskopisu zjistiti, nemyslím. Důkaz, kdy vyšla zpráva podle § 27., nebude tedy žádnou probatio diabolica. Nemohu také souhlasiti s názorem, že § 8. měl se vztahovati i na zločin utržení na cti (dříve vyslovil pan autor v tom ohledu pochybnost, nevšimnuv si slov »pro přečin«). Jmenování autora má ovšem význam v případech §§ 1. a 5., avšak zdá se mi zcela pochopitelné, že nebylo uznáno za vhodné, polehčení poskytované jinak jmenováním autora dáti i pro ten případ, že byl spáchán zločin. Má tu význam různost tíhy provinění.

Aby se státní zástupce při zločinu utržení na cti měl dohadovati o smír a sám žádal o smírné jednání, šlo by snad příliš daleko. Jemu na smíru záležitosti nebude, ovšem ale obviněnému a ten to právo má.

Ustanovení § 12. stalo se, jak zjišťuje zpráva ústavně právního výboru senátu, proto, aby byl zamezen zlozvyk žalobců podati žalobu v takové době, kdy obžalovaný k tomu již práva nemá. Účel je tedy jiný, než soudí pan autor repliky. Nepochybuji však o tom, že i když ne hned z počátku, přece během dalšího řízení bude míti soud vzájemné žaloby současně před sebou.

Ohledně výtek činěných zákonu na ochranu republiky odvolávám se jen na judikaturu Nejvyššího soudu. Jest dokladem nad jiné výmluvným, na jaké obtíže naráží užívání tohoto zákona. Srovnání vývodů repliky s původním článkem pana profesora Miřičky ukáže čtenářům, v čem pan profesor dříve viděl vady a nyní jich více nevidí, v čem si nesprávně vykládal zákon a nyní uznává jiný výklad za správný; já to podrobněji vykládati nebudu. Pan profesor přiznává, že zákonodárným činitelům náleží zásluhu, že se podařilo zlepšiti ochranu cti a nechce zmenšovati jejich zásluhy. To mne nejvíce těší, i když snad podle názoru pana profesora nepatřím ani mezi ty, kteří přispěli k tomu hřivnou nejskrovnější (str. 363). Nepřestanu z toho těžiti přes to, co zlého se na původce tohoto zákona a v statích pana profesora obzvláště na mne sneslo. Výsledek docílený politiky a praktickými právníky má pro stát mnohem větší cenu, než ony panem profesorem zaznamenané snahy theoretiků, kteří se po celá desetiletí marně snažili o lepší ochranu cti proti útokům tisku. Že bychom byli měli u nás pro prosazení tiskové novely nějakou lepší situaci parlamentární než měli oni v parlamentu rakouském, lze vyvrátiti snadno poukazem na těžké boje v sněmovnách i mimo ně, jež porady a usnášení se o tomto zákoně provázely.

Dr. Jaromír Sedláček, prof. práv. fakulty v Brně:

Problém peněžních dluhů.

(Dokončení.)

IV. Pokles měny a jeho vliv na zápůjčky.

Nemusíme v dalším zabývat se problémem valorisačním, neboť nám nejde o to, do jaké míry má býti věřitel při poklesu měny chráněn. Nám jde v tomto pojednání právě o problém, jak má zápůjčka zůstatí nedotčena poklesem měny a jde tudíž jen o osvětlení důležitosti stabilisace zápůjček i pro případ znehodnocení měny. Několik následujících řádek bude proto rázu zcela referujícího.

Inflace jako každá zákeřná nemoc začíná zcela nevinně, ba zprvu vzbuzuje zcela příjemné pocity, rozmnožení příjmů a tím zdánlivě stoupání blahobytu. Ale předmět, t. j. peníze octly se na nakloněné rovině a tu počíná zrychlený pohyb znehodnocování. Abstraktní hodnota peněz klesá, stát, jenž znehodnocuje měnu, aby tak ukládal daně obecnostvu, umožňuje každému soukromému dlužníku, aby se vyrovnal legálním způsobem se svým věřitelem.

Sledujeme-li problem tento ve dvou klasických zemích inflace v Německu a Polsku, sledáváme, jaká spousta byla způsobena právě tím, že úsporné kapitály byly profesionálními dlužníky vydrancovány. Inflace byla v Německu zahájena 4. srpna 1914, kdy zákony ze dne 2. srpna 1914 (Reichsgesetzblatt 1914, str. 326, 327) zavedena byla nesměnitelnost bankovek říšské banky. Nařízením pak ze dne 28. září 1914 bylo stanoveno, že všechny dluhy peněžité, kontrahované v markové měně, jsou splatny v papírových peněžích, t. j. bankovkách a státovkách. I když placení by o